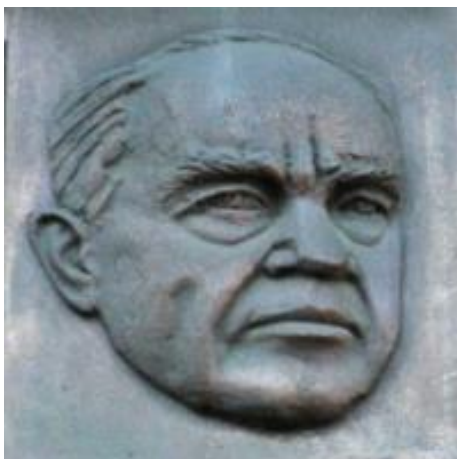

SZALATNAI REZSŐ

1904. október 23-án született Nagyszalattán Szalatnai (Ráchel) Rezső író, irodalomtörténész és műfordító.

Bár nem Sopron szülötte és nem is élt huzamosabb ideig Sopronban, meleg érzelmi kapcsolatok fűzték a városhoz és több írásában is megemlékezett Sopronról. Édesanyját korán elvesztette, apja nevelte fel szűkös anyagi körülmények között, de tisztességgel és atyai szigorral. Jellembeli szilárdságát egész életén át megőrizte. Gimnáziumi tanulmányait Szakolczán végezte, a „Mi Lapunk” című losonci diákújságban jelentek meg írásai. „Juhász Gyula hatszáz napja” című művében mesterien írt Szakolczáról. Egyetemi tanulmányait Pozsonyban végezte, a Komensky-egyetemen ösztöndíjasként. Filozófiát, történelmet és irodalomtörténetet hallgatott, valamint éveken át művészettörténeti és orvostudományi tárgyakat is elvégzett. 1930-tól 1945-ig középiskolai tanárként a pozsonyi magyar gimnáziumban tanított magyar irodalmat, filozófiát, történelmet, földrajzot. Nemcsak ismereteket adott át, hanem emberi magatartásra is nevelt. Tanítványai rajongásig szerették. Sokféle szóródott diákjai kapcsolatban maradtak vele élete végéig. 1928-ban egyik alapító tagja lett a radikális baloldali Sarló mozgalomnak, ahol többek közt Balogh Edgárral dolgozott együtt, akihez élete végéig mély barátság fűzte. Ő szerkesztette a „Magyar Figyelő” pozsonyi irodalmi folyóiratot. Fiatalkori verseit és prózai műveinek egy részét Babits közölte a „Nyugat”-ban. Lelkes híve és népszerűsítője volt Ady költészetének már fiatal korában. Móricz Zsigmond atyai jó barátja volt, továbbá baráti szálak fűzték még József Attilához, Radnóti Miklóshoz, Szabó Lőrinchez, Kassák Lajoshoz és Fábry Viktorhoz. A felszabadulás után 1948-ig Pozsonyban élt, ahol sokat tett az ottani magyar kisebbség helyzetének rendezéséért. Felkérték egyetemi oktatónak, de nem fogadta el. 1948-ban Budapestre költözött, ahol bekapcsolódott az irodalmi életbe, sorra jelentek meg kisebb írásai, esszék, történeti, irodalomtörténeti írások különböző folyóiratokban és napilapokban. 1974-ben a Munkaéremrend arany fokozatával tüntették ki, 1975-ben pedig Csehszlovákiától a „Zaliterárnézásluhy” (Irodalmi érdemekért) kitüntetést kapta. 1974-ben egészsége megrendült és szeretett feleségét is elvesztette. Volt tanítványaira ekkor is számíthatott. Válságos

időszakában a Soproni Állami Szanatóriumban kezelték. Átvészelte a súlyos időszakot, majd pacemakerrel újra visszatért irodalmi munkásságához. Munka közben érte a halál is, írógépe befűzött papírral állt asztalán, melyen egy befejezetlen mondat volt. Sopronról először röviden „Petőfi Pozsonyban” című könyvében írt, de soproni vonatkozásúak „Petőfi villanások Sopronban” (Ev. Élet, 1975, 4. sz.) és „Nagycenken” (Élet és irodalom 1975. máj. 10.) c. esszéi. Életében megjelent utolsó írásai közé tartozik az „Életünk”-ben 1976-ban megjelent „Sopron magasból és mélyről” (1976), mely lírai vallomás a város mellett. „Boldog és szeretetreméltó város” – írta.

Emlékezetes marad a soproni TIT Szabadegyetemen 1971-ben „Ady igazsága” címen tartott előadása. A Soproni Szemlében 1973-ban jelent meg (p. 372–377) Krammer Jenőről szóló megemlékezése. Szalatnai Rezsővel a magyar irodalom jeles alakját, Sopron városa pedig igaz barátját veszítette el. 1977. március 23-án hunyt el.

Irodalom:

Metzl János: Szalatnai Rezső (1904-1977). In: Soproni Szemle 31. évf. 3. sz. (1977). p. 277-279.